

Euroopan meri- ja kalatalousrahaston yh- denntetyn meripolitiikan varojen monivuoti- nen käyttösuunnitelma 2016 - 2020

12.10.2016

Sisällys

1. JOHDANTO	3
2. MERIPOLITIIKAN VAROJEN KÄYTÖN YLEISET PERIAATTEET JA TAVOITTEET	3
3. MERIPOLITIIKAN TOIMENPITEIDEN RAHOITUSSUUNNITELMA.....	5
4. EMKR MERIPOLITIIKAN VAROJEN HALLINNOINTI JA KÄYTTÖ	6
5. KANSALLISEN MERIPOLITIIKAN VAROJEN KOHDENTAMISEN TEEMAT	8
5.1 Merialueen valvonta.....	9
5.2 Merialuesuunnittelu.....	11
5.3 Meritieto ja seuranta.....	12
5.4 Meren tilan parantaminen	13
5.5 Kansallinen meripolitiikka	15
5.6 Meriosaamisen ja yhteistyön kehittäminen	16
6. RAHOITUKSEN VAIKUTTAVUUDEN ARVIOINTI	17
EMKR-MP OHJAUSRYHMÄN PUHEENJOHTAJA, SIHTEERIT JA JÄSENET	18
LYHENTEIDEN SELITTEET	19

1. Johdanto

Euroopan unionin yhdenmetyt meripolitiikan tavoitteena on tukea merten ja valtamerien kestävää käyttöä sekä kehittää meriin, rannikkoalueisiin ja EU:n syrjäisimpiin alueisiin sekä merialoihin vaikuttavia toimintalinjoja koskeva koordinoitu, johdonmukainen ja avoin päätöksenteko.

Euroopan meri- ja kalatalousrahaston (EMKR) Suomen toimintaohjelman 2014 - 2020 strategian meripolitiikkaa koskevan osion mukaan tavoitteena on parantaa meriympäristön suojelua sekä luoda edellytyksiä meriluonnonvarojen monipuoliselle ja kestäväälle hyödyntämiselle. Strategian mukaan tavoitteena on edistää merellisten toimintojen ja tavoitteiden yhteen sovittamista esimerkiksi meripolitiikan kansallista koordinaatiota ja yhteistyötä kehittämällä. Resursseja kohdistetaan mm. valvonnan ja meren tilan seurannan vaikuttavuutta edistävien teknologioiden ja tietojärjestelmien käyttöönottoon ja näitä tukevaan kehitystyöhön ja innovointiin. Tavoitteena on, että kerätty meren tilaa kuvaava tieto olisi mahdollisimman ajantasaista ja paremmin kaikkien saatavilla. Varoilla tuetaan ympäristötoimia ja hankkeita, jotka edesauttavat hyvän meriympäristön ja -luonnon tilan saavuttamista ja säilyttämistä.

Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain (1093/2014) 23 §:n mukaan meripolitiikkaa koskevien toimenpiteiden toteuttamiseen voidaan myöntää tukea valtioneuvoston kanslian vahvistaman käyttösuunnitelman perusteella. Valtioneuvoston kanslia vahvistaa käyttösuunnitelman sovittuaan yhdessä maa- ja metsätalousministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön, puolustusministeriön, sisäministeriön ja ympäristöministeriön kanssa tukea koskevasta kokonaisratkaisusta.

Käyttösuunnitelma on laadittu laajapohjaisesti ja osallistavasti. Käyttösuunnitelman valmistelleeseen ohjausryhmään osallistuivat laissa määriteltyjen ministeriöiden lisäksi ulkoasiainministeriö, valtiovarainministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö (liite 1). Valmistelutyön aikana järjestettiin kaksi laajaa sidosryhmätalousta. Käyttösuunnitelmaluonnos lähetettiin lausunnoille ja siitä saatiin yhteensä 17 lausuntoa, jotka otettiin huomioon soveltuvin osin.

Tässä valtioneuvoston kanslian hyväksymässä monivuotisessa suunnitelmassa määritetään Euroopan meri- ja kalatalousrahaston Suomen toimintaohjelman 2014–2020 yhdenmetyt meripolitiikan varojen käytön suuntaamisen periaatteet, varojen ajallinen jakautuminen sekä varojen hallinnointiin sovellettavat hallinnolliset menettelyt. Varojen tarkempi kohdentaminen eri käyttötarkoituksiin ratkaistaan vuosittain vahvistettavassa käyttösuunnitelmassa.

Tämä suunnitelma koskee Manner-Suomea. Ahvenanmaa vastaa sen hallinnoiman meripolitiikkarahoituksen kohdentamisesta itsenäisesti itsehallintolain mukaisesti.

2. Meripolitiikan varojen käytön yleiset periaatteet ja tavoitteet

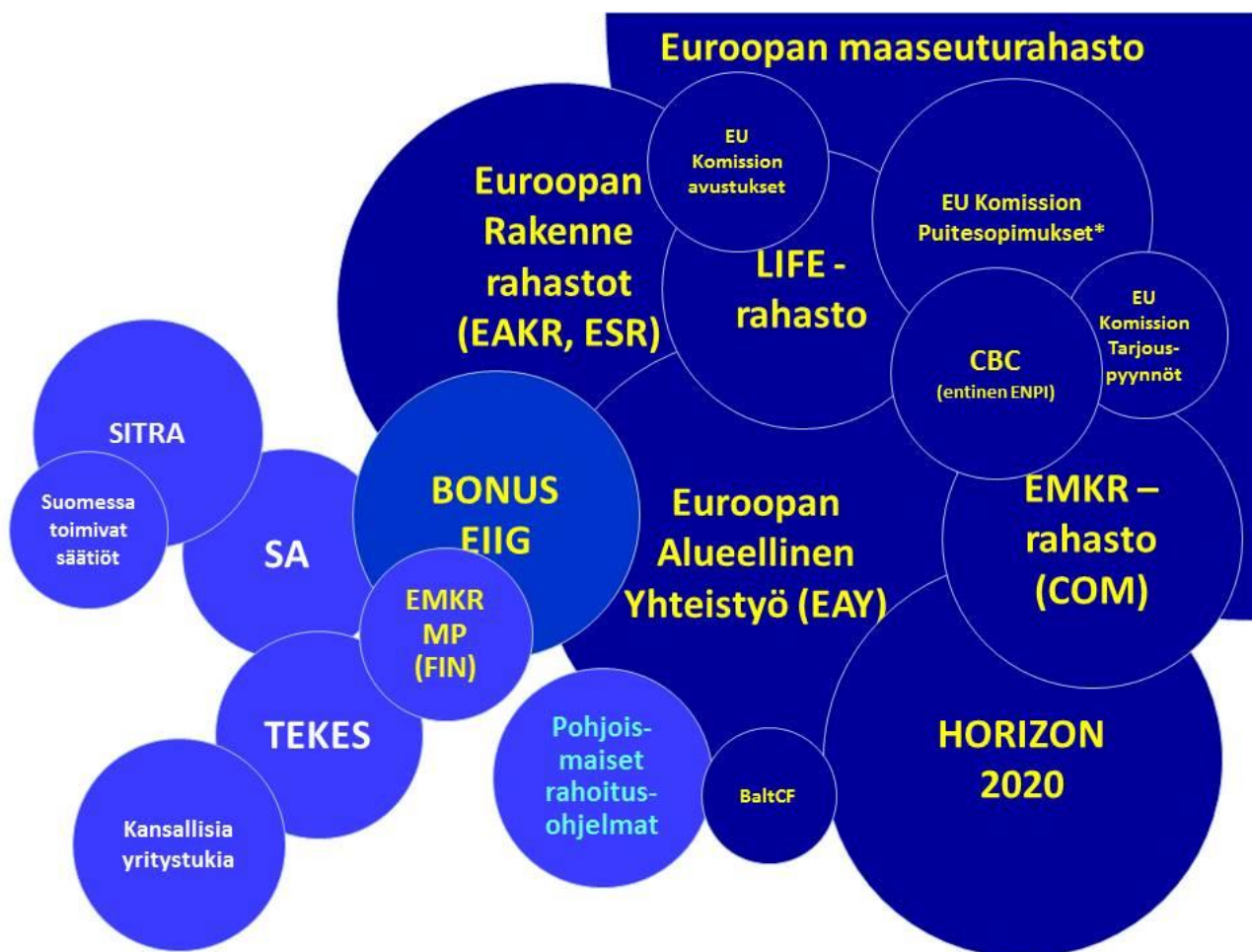
Euroopan meri- ja kalatalousrahaston Suomen toimintaohjelman meripolitiikan rahoituksella pyritään edistämään kansallisen meripolitiikan vaikuttavuutta. Tähän tavoitteeseen pyritään suuntaamalla rahoitusta toimenpiteisiin, jotka edistävät eri viranomaissektoreiden välistä yhteistyötä ja, joilla saavutetaan kustannussäästöjä sekä parannetaan hallinnon toiminnan vaikuttavuutta. Lisäksi varoja suunnataan toimiin, joilla saadaan suurin vaikuttavuus tai tuotetaan pitkäkestoisia hyötyjä sekä lisäarvoa merellisten elinkeinojen kehittymiselle tai meren tilan parantamiseen.

EMKR:n meripolitiikkarahoitusta voidaan käyttää joko suorahankintoina tai avoimien hakumenettelyiden kautta. Toteutettavissa toimenpiteissä voidaan hyväksyä kaikki yleisasetuksen (1303/2013) mukaiset avustusmuodot.

Mikäli EMKR:n Suomen toimintaohjelmasta tuettu toimenpide suoritetaan suorahankintana valtion virastojen toteuttamana hankintana tai virastojen toisilleen tarjoamana palveluna, niin tällaiset hankinnat jäävät julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) soveltamisalan ja kilpailuttamisvelvoitteen ulkopuolelle, koska hankintasopimus on luonteeltaan yksityisoikeudellinen sopimus kahden erillisen oikeushenkilön välillä. Varallisuus oikeudellisissa suhteissa ministeriö sekä muut laitokset ja virastot eivät ole omia erillisiä oikeushenkilöitä vaan osa Suomen valtio -nimistä oikeushenkilöä.

Euroopan meri- ja kalatalousrahaston rahoituksen määrä on pieni suhteessa meripolitiikan ja merellisten elinkeinojen ja meren tilan parantamiseen liittyviin tavoitteisiin. Tämän vuoksi tavoitteena on edistää erityisesti toimenpiteitä, jotka aktivoivat myös muita kansallisia ja kansainvälisiä rahoituslähteitä tässä suunnitelmassa määriteltujen tavoitteiden saavuttamiseen. Muita mahdollisia rahoituslähteitä, joilla meripolitiikan tavoitteiden mukaisia toimenpiteitä voidaan edistää, on huomattavan paljon (kuva 1). Hankerahoituksen kohdentamisessa varmistetaan koordinaatio eri rahoituslähteiden välillä.

EMKR:n meripolitiikkarahoituksen turvin toteutetuissa hankkeissa otetaan huomioon myös alan kansainvälinen yhteistyö ja esimerkiksi EU:n Itämeri-strategian puitteissa toteutettavat meripolitiikkaan liittyvät hankkeet pyrkien synergiaan ja kansainvälisten hankkeiden hyödyntämiseen.

Kuva 1. Rahoituslähteitä, joilla voidaan edistää meripolitiikan mukaisia tavoitteita (lisätietoa rahoituslähteistä liitteessä 1)

3. Meripolitiikan toimenpiteiden rahoitussuunnitelma

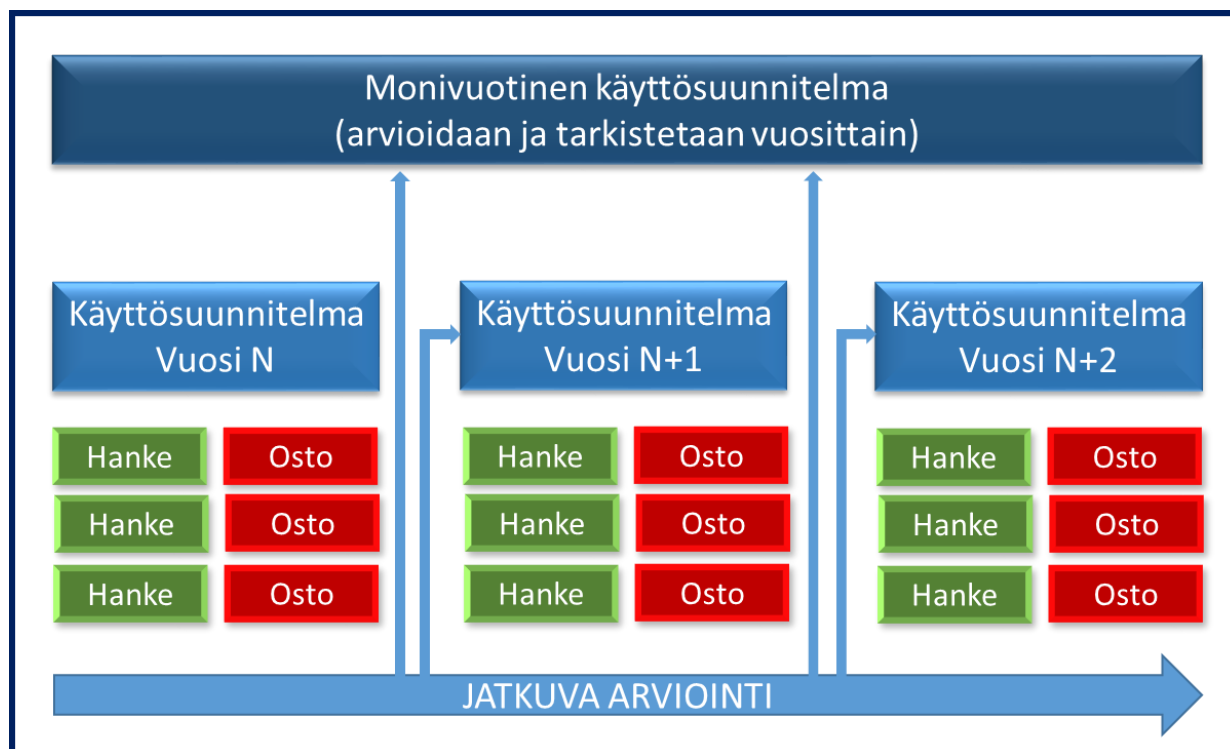
EMKR:n Suomen toimintaohjelmassa meripolitiikan toimenpiteisiin on varattu yhteensä 10,65 M€ josta Manner-Suomen osuus on 9,85 M€. Varojen ajallinen kohdentaminen on esitetty taulukossa 1. Varojen käyttö on etupainotteinen, jotta rahoitettavilla toimenpiteillä pystytään saavuttamaan konkreettisia tuloksia ohjelmakauden 2014–2020 aikana. Ohjausryhmä voi tarvittaessa muuttaa varojen suunniteltua vuosijakamaa tunnistettujen tarpeiden perusteella vuosittaisten käyttösuunnitelmien laatimisen yhteydessä.

Taulukko 1. Suunnitelma meripolitiikan varojen vuosittaisesta jakaumasta.

Vuosi	Euroa
2016	2 350 000
2017	2 000 000
2018	2 000 000
2019	2 000 000
2020	1 500 000
Yhteensä	9 850 000

Rahoitus kohdennetaan erillisessä vuosittaisessa käyttösuunnitelmassa konkreettisiin toimenpiteisiin ja hankkeisiin monivuotisen suunnitelman mukaisesti. Vuosittainen rahoitus kohdistetaan tässä monivuotisessa rahoitussuunnitelmassa kuvattujen periaatteiden mukaisesti ja vahvistetuille teemoille. Tällä menetelyllä varmistetaan, että tuleviin tarpeisiin ja mahdollisuuksiin kyetään paremmin reagoimaan, kun käytävissä olevan rahoituksen käyttö suunnataan vuosittain (kuva 2).

Toimintaohjelman yhdenntyn meripolitiikan rahoituksen monivuotisen ja vuosittaisen käyttösuunnitelman vahvistaa valtioneuvoston kanslia Euroopan meri- ja kalastusrahaston kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain 23 §:n mukaisesti siten, että valtioneuvosto on sopinut kokonaisratkaisusta yhdessä maa- ja metsätalousministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön, puolustusministeriön, sisäministeriön ja ympäristöministeriön kanssa. Monivuotisen käyttösuunnitelman painotusten toimivuutta arvioidaan ohjausryhmän toimesta ja tarkistetaan tarpeen mukaan ohjelmakauden aikana.

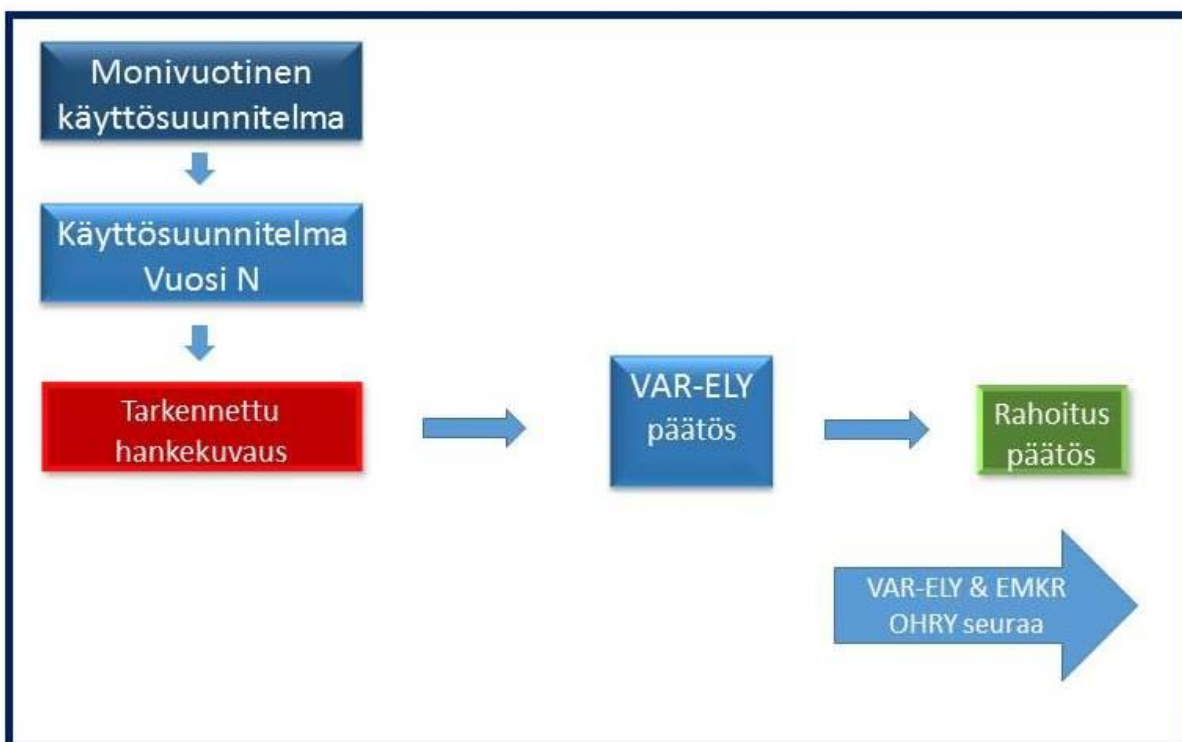
Kuva 2. Meripolitiikan rahoituksen hallinnointi ja kohdentaminen

4. EMKR meripolitiikan varojen hallinnointi ja käyttö

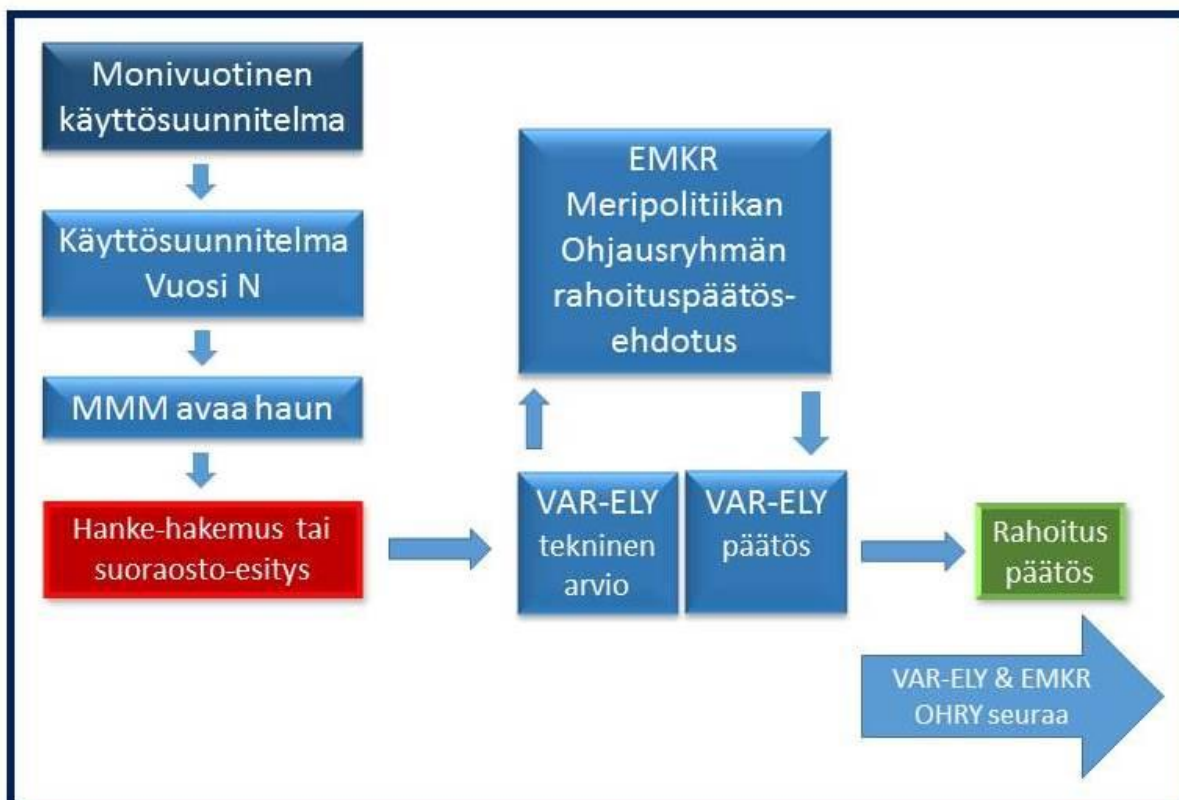
Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain 1093/2014 8 §:n mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskukset) toimivat yleisasetuksen 123 artiklan 6 kohdassa tarkoitettuina välittävinä toimieliminä Suomen toimintaohjelmassa. Välittävä toimielin vastaa mm. tuen myöntämiseen, maksamiseen ja seurantaan liittyvistä tehtävistä toimialueellaan.

Valtioneuvoston asetuksella elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista (1992/2016) on säädetty, että Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa kaikkien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueella Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta ja neuvoston asetusten (EY) N:o 2328/2003, (EY) N:o 861/2006, (EY) N:o 1198/2006 ja (EY) N:o 791/2007 sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 508/2014 76–80 artikloissa tarkoitettujen toimenpiteiden rahoittamiseksi myönnettävien tukien myöntämiseen, maksamiseen, seurantaan, valvontaan ja takaisinperintään liittyvät tehtävät.

Toimintaohjelman yhdenmetyt meripolitiikan toimenpiteet voidaan toteuttaa joko ostopalveluina ja tai avoimina teemoitettuina hakuina. Varojen haku- ja päätöksentekoprosessit on esitetty kuvissa 3 ja 4.

Kuva 3. EMKR meripolitiikkavarojen ilman hakumenettelyä toteutettavien hankkeiden kansallinen päätöksentekoprosessi.

Kuva 4. EMKR meripolitiikkavarojen avoimen hakumenettelyn kansallinen päätöksentekoprosessi.

Hakumenettelyyn perustuvan hankerahoituksen hallinnointi

Hakujen sisällön määrittäminen tapahtuu siten, että ohjausryhmä määrittelee vuosittaisessa käyttösuunnitelmassa haun teemat ja tekee ehdotuksen hakumenettelyiden avaamisesta (sisältö, ajankohta ja haun kesto). Tämän jälkeen maa- ja metsätalousministeriö tekee päätöksen haun avaamisesta ja määrittää hakujan Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain 1093/2014 18 §:n mukaisesti.

ELY-keskus tekee hakemusten teknisen arvioinnin. Rahoitettavat hankkeet valitaan siten, että sihteeristö laatii alustavan päätösehdotuksen määriteltyjen valintakriteereiden perusteella, jonka jälkeen ohjausryhmä päättää rahoitettavaksi esitettävät hankkeet tässä käyttösuunnitelmassa esitettyjen periaatteiden mukaisesti. ELY-keskus tekee hankkeiden rahoituspäätökset ohjausryhmän päätösehdotuksen mukaisesti. ELY-keskus ei poikkea ohjausryhmän esityksestä kuin laillisuusnäkökulmien vuoksi. Tuen saaja toteuttaa hankkeen ja hakee tuen maksuun takautuvasti KEHA-keskuksesta.

Vuosisuunnitelmassa määriteltyjen ilman hakua toteutettavat hankkeet

Vuosittaisessa käyttösuunnitelmassa päätetään toteutettavat suorahankinnat ja tarkasti määritellyt hankkeet sekä niiden toteuttamisesta vastaavat tahot. Vuosittaisessa käyttösuunnitelmassa määritetty taho laatii tarkennetun hankesuunnitelman, joka toimitetaan ELY-keskukselle ja tiedoksi ohjausryhmälle. ELY-keskus tekee hankesuunnitelmaan rahoituspäätöksen. Vastuussa oleva taho toteuttaa tai kilpailuttaa määritellyn työn. Suorahankinnan toteuttaja hakee kustannukset maksuun takautuvasti toteutuneita kustannusten mukaisesti KEHA-keskukselta.

Tuki haetaan maksuun rahaston sähköisesti verkkopalvelussa (<https://hyrra.mavi.fi>). Mikäli sähköinen asiointi ei ole mahdollista, maksua voi hakea maksuhakemuslomakkeella. Viimeinen maksuerä maksetaan sen jälkeen, kun hanke on toteutettu hyväksyttävästi. Ennen viimeistä maksuerää voidaan maksaa pääsääntöisesti enintään 80 % tuen kokonaismäärästä. Ohjeet maksatuksen hakemisesta löytyy sähköisestä verkkopalvelusta.

Linkit ja tarkemmat ohjeet hakijalle:

Elinkeinokalatalouden tuet, EMKR:

<http://mmm.fi/kalat/elinkeinokalatalous/elinkeinokalatalouden-tuet>

Rahaston sähköinen asiointipalvelu:

<https://hyrra.mavi.fi>

KEHA-keskus:

<http://www.keha-keskus.fi/>

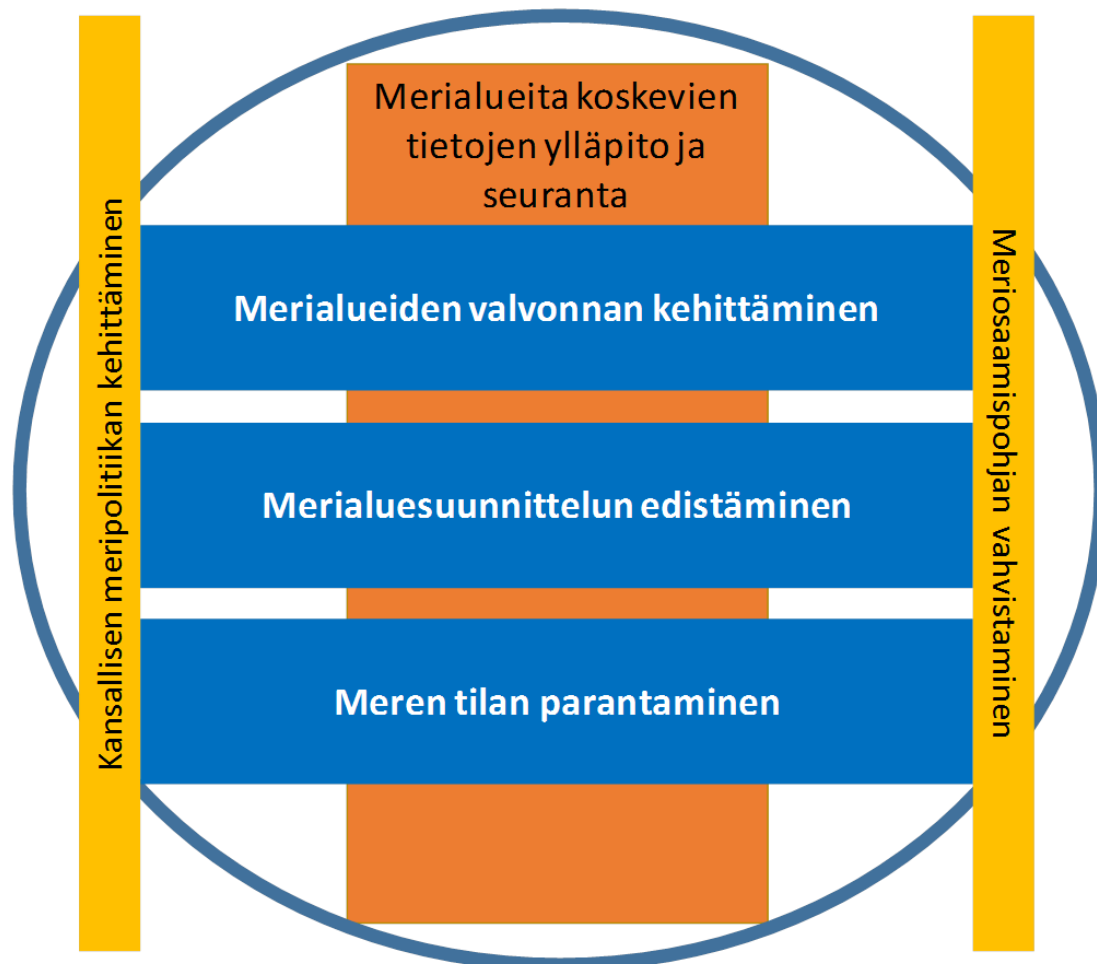
Varsinais-Suomen ELY-keskus

<http://www.ely-keskus.fi/web/ely/ely-varsinais-suomi>

Tässä suunnitelmassa käytettyjen lyhenteiden selitteet ovat liitessä 2.

5. Kansallisen meripolitiikan varojen kohdentamisen teemat

Meren tilan parantaminen, merialueiden valvonnan kehittäminen, merialueita koskevan tiedon ylläpito ja seuranta sekä merialuesuunnittelun edistäminen ovat itsenäisiä meripolitiikan ydinosaia jotka on huomioitu EU:n yhdenmetyssä meripolitiikassa. Meriklusterin osaamispuhjan vahvistaminen ja kansallisen meripolitiikan kehittäminen ovat horisontaalisia tavoitteita, jotka luovat edellä mainituille neljälle tavoitteelle mahdollisimman hyvät edellytykset toteutua. Nämä teemat ovat EMKR:n toimintaohjelman yhdenmetyn meripolitiikan rahoituksen keskeiset teemat (kuva 5).

Kuva 5. Suomen meripolitiikan varojen kohdentamisen keskeiset teemat

5.1 Merialueen valvonta

Tavoitetila

Kansallisena tavoitteena on parantaa merialueiden valvontaan ja viranomaistoimintaan liittyvän resurssien yhteiskäyttöisyyttä, tietojenvaihtoa ja johtamistoimintaa sekä kustannustehokkuutta. Tavoitetilassa merialueiden valvonnassa ja johtamistoiminnassa hyödynnetään ja jaetaan laaja-alaisesti eri viranomais-ten ja muiden toimijoiden tuottamaa tietoa sekä hyödynnetään käyttömahdollisuudet teknologioilla, joilla saavutetaan merkittäviä kustannussäästöjä ja parempi valvonnan suorituskyky.

Merialueiden valvonnalla tarkoitetaan toimivaltaisen viranomaisen merialueella tekemää valvontaa tai siihen liittyvää suunnittelua, johtamista tai toiminnan yhteensovittamista. Valvontaa toteutetaan monesta näkökulmasta, kuten merellisen turvallisuuden ylläpitämiseksi, onnettomuuksien havaitsemiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi, elollisen ympäristön turvaamiseksi, alueellisen koskemattomuuden valvomiseksi ja tur-

vaamiseksi tai luonnon tilan seuraamiseksi. Valvonta on keskeinen osa viranomaisten johtamista, johtamisjärjestelmiä ja tilanneymmärrystä. Keskeisimpiä merialueella valvontaa toteuttavia kansallisia viranomaisia ovat Rajavartiolaitos, Puolustusvoimat, Liikennevirasto, Tulli, Poliisi, Metsähallituksen Luontopalvelut, ELY-keskuksen kalatalousviranomainen ja Suomen ympäristökeskus. Merkittävin merialueen valvonnassa taapahtuva yhteistyö tilannekuvan ja tiedonvaihdon osalta toteutetaan METO-viranomaisten kesken (Merelliset toimijat: Rajavartiolaitos, Liikennevirasto, Trafi, Merivoimat).

Suomessa on kansallisesti pyritty luomaan merialueiden valvontaa ja merellisiin onnettomuustilanteiden hallintaan yhteistoimintamekanismeja, joissa eri toimijoiden voimavaroja kyetään hyödyntämään tehokkaasti ja kokonaisvaltaisesti. Esimerkkeinä näistä ovat METO-yhteistyö sekä meripelastuksen ja merellisen ympäristöonnettomuuden torjunnan kansalliset järjestelyt. Yhteistyöllä on saavutettu merkittävää hyötyä niin kustannussäästöjen kuin tehokkaamman valvonnan muodossa. Yhteistyöjärjestelyt pyritään pitämään myös jatkossa ajantasaisina ja tarkoituksenmukaisina. Yhteistyötä pyritään lisäämään vastaavanlaisilla tavoilla myös eurooppalaisella tasolla.

Meripelastuksen ja merellisten onnettomuustilanteiden yhteistoimintakulttuurin kehittämiseksi laadittiin vuonna 2012 merellisen monialaonnettomuuden varautumisen yhteistoiminta-suunnitelman (MoMeVa). Suunnitelman tavoitteena oli voimassa oleva lainsäädäntö huomioiden kaikkien yhteiskunnallisten toimijoiden - niin viranomaisten kuin kaupallistenkin toimijoiden (varustamot) sekä vapaaehtoistahojen (SMPS, VAPEPA, SPR), roolien määrittely ja selkeyttäminen, sekä sen perusteella tehtävävastuiden kirjaaminen.

MoMeVa:n valmistelun yhteydessä tuli selkeästi esille Suomessa käytössä olevien johtamisjärjestelmien osalta, että niiden sovellusarkkitehtuuri on kehitetty vuosia sitten, mikä ei enää kaikilta osin vastaa parhaalla tavalla tämän päivän uhka-arvioiden edellyttämiin vaativiin ja monialaisiin merellisiin onnettomuuksiin tai muihin vaativiin merellisiin uhkatilanteisiin. Monitorointijakentässä hajallaan oleviin tietovarantoihin ei ole riittäviä liitäntöjä. Tietoa ei saada operatiivisen päätöksenteon käyttöön tai tiedon jakamista osapuolien välillä ei kyetä toteuttamaan tehokkaimmalla tavalla. Laaja-alaisen sektori- ja hallintorajat ylittävän sekä kansainvälisen resurssien yhteiskäyttöisyyden ja tietojen vaihdon kehittämiseksi MoMeVa -konseptia voidaan hyödyntää, kun luodaan tulevaisuuden tietojärjestelmäratkaisuja, joiden avulla parannetaan onnettomuustilanteisen hallintaa toiminnan vaikuttavuuden, tuloksellisuuden ja kustannustehokkuuden näkökulmasta.

Tietojenvaihdon parantaminen merialueiden valvonnasta vastaavien viranomaisten välillä on myös yksi keskeisimmistä EU:n yhdenmetyt meripolitiikan strategisista tavoitteista. EU komission laatiman tiedonannon mukaan merialueiden valvontaa tukevan tietojenvaihtoympäristön (CISE - Common Information Sharing Environment) pyrkimyksenä on yhdistää olemassa olevat kansalliset ja sektorikohtaiset valvontajärjestelmät ja -verkostot ja tarjota viranomaisille merialueen valvonnassa tarvittavaa tietoa, jotta valvonta on edullisempaa ja tehokkaampaa.

CISE kehitystyöllä pyritään edistämään merialueiden valvonnan tietojen vaihtamista ja sitä kautta edistämään eurooppalaisten viranomaisten merellisen valvontatoimien tehokkuutta, laatua, reagoitakykyä ja yhteensovittamista.

EU kehityksessä on käynnissä FP7-puiteohjelmasta rahoitettava tutkimus ja kehittämishanke EUCISE2020 tiedonvaihdon testialustan kehittämiseksi sekä arvioimiseksi. Vuoteen 2017 jatkuvan hankkeen tavoitteena on määrittellä, toteuttaa ja testata Eurooppalaisia ratkaisuja merialueiden valvonnan tietojen vaihdolle.

Eurooppalaisessa vertailussa Suomen kansalliset tietojenvaihtoratkaisut ja yhteistyö ovat verrattain korkeatasoisia. Kansallisen yhteistyön ja tietojenvaihdon lisäämiseksi sekä suorituskykyjen yhteiskäyttöisyyden tehostamiseksi Suomen METO-viranomaiset sekä Suomen Ympäristökeskus käynnistivät vuonna 2015 Komissio rahoittamana kansallisen tutkimus- ja kehittämishankkeen (Study to promote Finnish National

Common Information Sharing Environment for Maritime Surveillance (FiN-CISE)) Suomen kansallisen merellisen tiedonvaihtoympäristön kehittämiseksi. Hankkeella pyritään luomaan kansallisia valmiuksia CISE tiedonvaihtoympäristön toteuttamiselle ja hanke jatkuu vuoden 2017 loppuun.

Merialueiden valvontaa voidaan parantaa myös uusien innovatiivisten ja kustannustehokkaiden valvontateknologioiden ja tietojärjestelmien tai sovellusten käyttöönotolla sekä niihin liittyvän kehitystyön edistämällä.

5.2 Merialuesuunnittelu

Tavoitetila:

Suomen aluevesille ja talousvyöhykkeelle on laadittu merialuesuunnitelmat vuoden 2021 maaliskuun loppuun mennessä. Merialuesuunnitteluprosessi ja merialuesuunnitelmat tukevat merialueen pitkäjänteistä kehittämistä, edistävät sinistä kasvua ja ympäristön- ja luonnonsuojelua sovittamalla alueellisesti yhteen näiden tarpeita ja tavoitteita. Merialuesuunnittelu luo osaltaan edellytyksiä meripolitiikan toteuttamiselle, meren kestäväälle käytölle ja merivesien tilan parantamiselle.

Merialuesuunnittelu on uusi suunnittelumuoto, jonka tavoitteena on edistää kestäväää kasvua ja kehitystä merialueilla sekä merialueiden ympäristön säilyttämistä, suojelua ja parantamista. Merialuesuunnittelu perustuu EU:n direktiiviin, joka sisältää säännökset muun muassa merialuesuunnittelun järjestämisestä jäsenmaissa, suunnitelmien tavoitteista ja laatimisesta sekä suunnitelmien sisällön vähimmäisvaatimuksista. Direktiivin täytäntöönpano on tehty Suomessa muuttamalla Maankäyttö- ja rakennuslakia sekä lakia Suomen talousvyöhykkeestä. Niiden mukaisesti maakuntien liitot laativat merialuesuunnitelmat 31.3.2021 mennessä.

Merialuesuunnitelmat ovat kokonaisvaltaisia, aluevedet ja talousvyöhykkeen kattavia yleispiirteisiä suunnitelmia. Suunnitelmat laaditaan erikseen Suomenlahdelle, Saaristomerelle ja Pohjanlahdelle.

Merialuesuunnittelu on alueidenkäytön suunnittelujärjestelmästä ja sen mukaisesta kaavoituksesta erillinen, uusi suunnittelumuoto. Suunnitelmien vaikuttavuuden on tarkoitus perustua eri viranomaisten ja muiden tahojen sitoutumiseen suunnitelmiin ja niiden huomioon ottamiseen omassa toiminnassa vuorovaikutteisen valmisteluprosessin myötä. Merialuesuunnitelmien tarkoituksena on sovittaa yhteen eri sektoreiden merialueita koskevia käyttötarpeita ja intressejä ja tällä tavoin saavuttaa niiden avulla synergiaetuja ja välttää mahdollisia ristiriitoja.

Merialuesuunnittelu on maakuntien liittojen tehtävä. Ympäristöministeriö vastaa merialuesuunnittelun yleisestä kehittämisestä ja ohjauksesta. Maakuntien liitot laativat suunnitelmat yhteistyössä keskenään ja sovittaisivat suunnitelmat yhteen koko merialueen osalta.

Edellä mainittujen kolmen suunnitelman laatimisesta vastaavat liitot tekevät kiinteää yhteistyötä keskenään sekä muiden viranomaisten ja sidosryhmien kanssa, jotta suunnitelmien laatimisessa voidaan hyödyntää tarvittava asiantuntemus ja tietolähteet mahdollisimman tehokkaasti.

Merialuesuunnitelmien laatimisen edistämiseksi tarvitaan rahoitusta työn koordinointiin, suunnittelussa tarvittavien tietojen kokoamiseen sekä itse merialuesuunnittelun ja –suunnitelmien kehittämiseen tarvittavien selvitysten toteuttamiseen.

Keskeinen osa suunnittelua ovat sitä varten tarvittavien lähtötietojen kokoaminen eri lähteistä ja eri toimijoilta. Erityisesti paikkatietopohjaisten suunnittelutietojen saatavuus ja käytettävyyys on keskeisiä suunni-

telmien laatimiseksi, mutta myös muiden suunnittelua varten tarvittavien tietojen kokoaminen on mittava tehtävä.

Merialuesuunnittelun ja -suunnitelmien kehittämiseksi ja laatimiseksi tarvitaan laadukasta tietoa erityisesti vedenalaisesta luonnosta (VELMU), meriympäristöstä, kulttuuriperinnöstä sekä merialueen eri käyttömuodoista. Suunnitelmien kehittäminen edellyttää muun muassa merialuesuunnitelmien tavoitteiden, sisällön, esittämistavan, vaikuttavuuden kehittämistä ja erilaisia taustaselvityksiä tätä kehittämistyötä varten. Kyseessä on uudenlainen suunnittelumuoto ja myös uuden tyyppinen suunnittelualue, talousvyöhyke, jonka suunnittelusta ei ole aiempaa kokemusta. Merialuesuunnittelussa ekosysteemien, maan ja meren vuorovaikutuksen ja merialueen erityispiirteiden huomioonottaminen on erityisen keskeistä.

Tarpeet

Osa rahoituksesta käytetään merialuesuunnitteluprosessin ja merialuesuunnitelmien kehittämiseen tarvittavien selvitysten, hankkeiden ja yhteistyön rahoittamiseen sekä merialuesuunnitelmia varten tarvittavien lähtötietojen ja -aineistojen kokoamiseen. Osa rahoituksesta suunnataan hankehakuina muihin suunnittelussa tarvittaviin erillisselvityksiin.

5.3 Meritieto ja seuranta

Tavoitetila:

Parantaa meritiedon yleistä saatavuutta, laatua ja yhteiskäyttöä. Edistää merialueita koskevan tiedon soveltamista liiketoiminnassa ja tutkimuksessa sekä parantaa tiedon hyödyntämistä merialueiden ja meriympäristön suunnittelussa. Meritiedon hyvällä laadulla ja saatavuudella parannetaan myös päätöksenteon tietoperustaa ja mahdollistetaan kustannustehokkaat toimenpiteet meren tilan parantamiseksi.

Suomessa tuotetaan monipuolista ja laadukasta meritietoa valtion organisaatioissa ja yrityksissä, mutta usein jopa julkisen meritiedon löytäminen on hankalaa, koska tiedot ovat hajallaan epäyhtenäisissä tai ei-käytettävissä muodossa eri tietokannoissa. Avoimen merta koskevan tiedon hyvä saatavuus edistää tutkijoiden ja viranomaisten työtä ja tukee myös yritysten tuotekehitystyötä, ja vähentää kustannuksia esimerkiksi nopeuttamalla merialueiden käyttöön liittyviä lupaprosesseja. Itämeren hoito ja suojele sekä merialuesuunnittelu edellyttävät kattavien tietojen ja erityisesti paikkatietokokonaisuuksien kokoamista merialueista.

Suomeen tulisi perustaa kansallinen *meritietoportaali*. Portaalin tulisi koota merta koskevaa tietoa mm. hallinnolle (mm. merenkulku, rajavalvonta, meripelastus, kalastuskiintiöt, ympäristön tila, merenhoito ja luonnonsuojelu), tutkimuksen tarpeisiin, erilaisille toiminnan harjoittajille ja ammattikäyttäjille (tuotanto, kauppa, merenkulku) sekä suurelle yleisölle (yleinen tietoisuus ja koulutus, asuminen, liikkuminen, virkistys). Portaalin tarkoituksena on parantaa tiedon löytymistä ja saatavuutta. Se myös edistäisi suomalaisten meritiedon tuottajien yhteistyötä. Portaali tukisi Suomen tutkimuksen ja seurannan tietoaineistojen vaihtoa maailmanlaajuisten, Euroopan ja Itämeren kansainvälisten meritietojärjestelmien kanssa. Se loisi Suomelle YK:n alaisen hallitustenvälisen meritieteellisen komission¹ suosituksen mukaisen kansallisen meritiedon järjestelmän, jota monista muista merentutkimusta tekevästä maista poiketen Suomella ei tällä hetkellä ole.

INSPIRE direktiivi (Euroopan Parlamentin ja Neuvoston Direktiivi 2007/2/EY, 2007) velvoittaa EU:n jäsenmaita suunnittelemaan paikkatietoinfrastruktuurinsa niin, ”että voidaan varmistaa paikkatietojen säilyttäminen, saatavuus ja ylläpito asianmukaisella tasolla. Yhteisön alueelta eri lähteistä peräisin olevia paikkatietoa olisi voitava yhdistellä johdonmukaisesti ja niiden yhteiskäytön olisi oltava mahdollista useiden käyt-

¹ UNESCO Intergovernmental Oceanographic Commission (IOC)

ympäristöpilari, mikä velvoittaa kaikki jäsenmaat laatimaan merivesillensä meristrategiat. Tavoitteena on, että EU:n merivesillä voidaan saavuttaa ja ylläpitää meriympäristön hyvä tila vuoteen 2020 mennessä.

Suomen merenhoitosuunnitelman tilanarvion mukaan meriympäristön tilaa tulee parantaa etenkin rehevöitymisen, vaarallisten ja haitallisten aineiden ja luonnon monimuotoisuuden osalta. Vuonna 2012 tehdyn arvion mukaan hyvä tila oli jo saavutettu ja se tulee ylläpitää vieraslajien, merenpohjan koskemattomuuden ja hydrografisten muutosten osalta. Tilanarvio oli tiedoiltaan puutteellinen kaupallisten kalojen, meren ja rantojen roskaantumisen ja vedenalaisen melun osalta ja näiden tietoperustaa tulee vahvistaa.

Merenhoidon seurantaohjelma käsittää 39 alaohjelmaa. Niissä määritellään tarkemmin meriympäristöön kohdistuvat seurannan ja tarkkailun kohteet, menetelmät, seurantatiheydet ja -alueet, tietojen hallinta sekä vastuuviranomaiset. Seurannan kohteena ovat mm. meren fyysiset ominaisuudet, merinisäkkäät, merilinnut, kalat, pohjaeliöstö, plankton, vieraslajit, ravinteet, vaaralliset ja haitalliset aineet sekä useita mereen kohdistuvia paineita, kuten ravinnekuormitus. Käytännössä seurantaohjelma kokoaa yhteen eri viranomaisten toteuttamia seurantoja, jotka palvelevat merenhoidon lisäksi myös monia muita tarkoituksia. Meriympäristöstä ja siihen kohdistuvista paineista kootusta tiedosta on koottu indikaattoreita. Indikaattoritieto on säännöllisesti päivittyvää ja kaikkien hyödynnettävissä sivustolla http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Meri/Mika_on_Itameren_tila. Seurantatietoon perustuen kootaan kerran kuudessa vuodessa laaja meren tilanarvio. Se toteutetaan Itämeren rantavaltioiden yhteistyönä HELCOMissa.

Merenhoidon toimenpideohjelma kokoaa yhteen kaikki meren tilan parantamisen toimenpiteet. Toimenpideohjelmassa on 29 kokonaan uutta merenhoidon toimenpidettä. Ohjelman nykytoimenpiteet perustuvat olemassa olevan lainsäädännön ja erilaisten ohjelmien, suunnitelmien ja strategioiden toimeenpanoon. Uudet toimenpiteet kohdistuvat erityisesti rehevöitymisen ja vaarallisten ja haitallisten aineiden vähentämiseen, meriluonnon monimuotoisuuden tilan parantamiseen ja roskaantumisen sekä vedenalaisen melun vähentämiseen. Valtioneuvosto hyväksyi toimenpideohjelman joulukuussa 2015 ja sitä toteutetaan vuosina 2016–2021. Euroopan meri- ja kalatalousrahasto on tunnustettu toimenpideohjelman toteutussuunnitelmassa yhdeksi toimenpiteiden toteutuksen rahoituslähteeksi.

Merenhoidon suunnittelu on uusi pysyväluonteinen ja sopeutuva järjestelmä, josta kehitetään kansallisesti toimijarajapinnat ylittävä, tehokas ja vaikuttava. EMKR:n meripolitiikkarahoituksella edistetään tämän tavoitteen saavuttamista. Meren tila -teemassa EMKR:n meripolitiikkarahoitusta kohdistetaan merenhoitosuunnitelman seurantaohjelman kehittämiseen ja toimeenpanoon ja toimenpideohjelman toteutukseen sekä meriluonnonsuojeluun. Rahoitusta pyritään ohjaamaan erityisesti kohteisiin tai tarkoituksiin, jotka edistävät eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja synergiaa. Ensisijaisessa asemassa ovat myös uusia innovatiivisia menetelmiä hyödyntävät, kehittävät tai kokeilevat toimenpideohjelman mukaiset toimenpiteet, jotka suoraan hyödyttävät meren tilaa.

Meren hyvän tilan saavuttaminen tukee myös YK:n biologista monimuotoisuutta koskevassa yleissopimuksessa esitettyjen Aichi -tavoitteiden sekä EU:n että Suomen kansallisen luonnon monimuotoisuus strategioissa esitettyjen meren tilaan ja meriluonnon monimuotoisuuden parantamiseen liittyvien tavoitteiden saavuttamista.

Tarpeet

Osa rahoituksesta kohdistetaan suoraan hankintoihin, jotka tukevat merenhoitosuunnitelman toteutusta ja osa vastaaviin hankehakuihin. Vuosina 2016–2019 painotetaan erityisesti meren ja rantojen roskaantumisen, vedenalaisen melun sekä vaarallisten ja haitallisten aineiden vähentämisen ja riskien hallinnan toimenpiteitä samoin kuin meriluonnonsuojelun toimia. Myös ravinnekuormituksen vähentämiseen valuma-alueelta että meren sisäisten ravinnevarantojen hallintaan kohdistuviin toimenpiteisiin panostetaan vuosina 2016–2020.

5.5 Kansallinen meripolitiikka

Tavoitetila

Tavoitteena on kokonaisvaltainen ja tavoitteellinen kansallinen meripolitiikka, joka mielletään tärkeäksi osaksi Suomen kansantaloutta sekä sisäistä ja ulkoista turvallisuutta. Kansallinen meripolitiikka edistää merellisten toimintojen kestävästä kasvusta, meriteknologian sekä meriteollisuuden toimintaedellytyksiä ja parantaa meriympäristön tilaa.

Euroopan unionin yhdenmukaisen meripolitiikan (YMP) tavoitteena on edistää koordinoitua ja yhdenmukaista päätöksentekoa. Tarkoituksena on, että jäsenvaltiot voivat käyttää merialueitaan kestävästi samalla kun taloudellisen kasvun ja sosiaalisen koheesion tavoitteet saavutetaan sekä meriympäristön tila säilyy tai paranee. Monet EU:n jäsenvaltioista ovat päättäneet omasta kansallisesta yhdenmukaisesta meripolitiikasta (taulukko 2) ja yhdistäneet taloudelliset, ympäristölliset ja sosiaaliset tavoitteet yhdeksi vuorovaikutteiseksi kokonaisuudeksi. Kaikki jäsenvaltiot painottavat meripolitiikan taloudellisia ja ympäristöllisiä hyötyjä.

Taulukko 2. Valikoima EU maita joilla on oma kansallinen meripolitiikka

MAA	NIMI/VIITE	WWW-linkki
Iso-Britannia (UK)	UK Marine Policy Statement (2011)	https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/69322/pb3654-marine-policy-statement-110316.pdf
Tanska	An Integrated Maritime Strategy (2010)	http://www.dma.dk/sitecollectiondocuments/publikationer/sfs-samlet-maritim-strategi_3uk.pdf
Saksa	Development plan for the sea – strategy for an integrated German marine policy (Entwicklungsplan Meer – Strategie für eine integrierte deutsche meerespolitik (2011))	https://www.bmvi.de/SharedDocs/DE/Anlage/VerkehrUndMobilitaet/Wasser/meerespolitik-entwicklungsplan-meer.pdf?blob=publicationFile
Ranska	A National Strategy for the Sea and Oceans (Blue Book) / (Grenelle de la Mer ("Livre Bleu"))	http://www.developpement-durable.gouv.fr/IMG/pdf/Livre_bleu.pdf
Portugal	National Ocean Strategy 2013 - 2020	http://www.dgpm.mam.gov.pt/Documents/ENM_Final_EN_V2.pdf
Alankomaat	The Dutch Maritime Strategy 2015 – 2025	https://www.government.nl/documents/reports/2015/07/07/the-dutch-maritime-strategy-2015-2025
Ruotsi	A Coherent Swedish Maritime Policy	http://www.government.se/contentassets/ce5beab2123e45e5914816bf8027a461/information-material-a-coherent-swedish-maritime-policy
Viro (Eesti)		https://www.mkm.ee/en/objectives-activities/transport/marine-sector

Valtaosa, n. 83% Suomen ulkomaankaupasta kulkee meriteitse ja tästä laivakuljetusten osuus tavaraviennistä oli 90% ja tuonnista 78%, vuonna 2014 (Liikennevirasto 2014, www.tulli.fi). Merellinen luonto ja kulttuuriympäristö sekä niiden suojelu samoin kuin merelliset elinkeinot ovat tärkeitä Suomelle ja suomalaisille. Merellisten luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen on myös perinteinen vahva suomalainen osaamisalue. Tänä päivänä meri- ja rannikkoalueiden virkistyskäyttöaste on huomattava ja jo vuonna 2004 pelkästään vapaa-ajan veneilyn vuosittainen arvo oli yli 160 miljoonaa euroa yhteensä (MKL 2004).

Suomessa meriteollisuutta, merirakentamista, meriliikennettä, kalataloutta, merialueen valvontaa, meriympäristön hoitoa ja meriluonnonsuojelua, merialueen virkistyskäyttöä ja matkailua sekä meritutkimusta ohjataan ja kehitetään pääsääntöisesti sektoripohjaisesti. Toisistaan erillään kehittyvät sektorit ja niiden hallinto eivät kykene täysimääräisesti hyödyntämään uusia mahdollisuuksia tai rahoituslähteitä. Merellisen tutkimuksen ja toimialaan liittyvän kehittämistoiminnan pirstoutuminen voi johtaa pahimmillaan siihen, että tutkimuslaitokset ja alan toimijat eivät löydä yhteisiä painopisteitä.

Merialueisiin liittyy monia kansainvälisiä ja kansallisia ympäristö- ja kestävä kehityksen tavoitteita ja toimintaohjelmia. Näistä keskeisimpiä ovat YK:n kestävä kehityksen tavoitteet (SDG14), HELCOMin Itämeren

toimintaohjelma (Baltic Sea Action Plan) ja Suomen merenhoitosuunnitelma sekä alueelliset vesienhoitosuunnitelmat, jotka kattavat rannikkoalueen. Samoin meriin kohdistuu toimialakohtaisia kasvustrategioita, kuten meriliikennestrategia ja kansallinen vesiviljelystrategia 2022.

Euroopan meri- ja kalatalousrahaston Suomen toimintaohjelman 2014–2020 mukaan mereen liittyvien taloudellisten toimintojen kokonaisvaltainen edistäminen ja yhteensovittaminen meriympäristön suojelun tavoitteiden kanssa sekä merialueiden käytön suunnittelu olisi tehokkaampaa toteuttaa kansallisen yhdenmetymeripolitiikan puitteissa. Kokonaiskuvan hahmottamisen kautta voidaan paremmin määrittää kansalliset tavoitteet ja tarvittavat strategiset toimenpiteet sekä muut kansalliset linjaukset. Suomessa on selkeä tarve arvioida kansallisen meripolitiikan kehittämis- ja perustamismahdollisuuksia sekä selvittää kansallisen ja EU:n meripolitiikan kokonaisuuden hallintaa sekä poliittisella että hallinnollisella tasolla. Suomen kansallisten tavoitteiden määrittäminen ja sisäisen yhteistyön kehittäminen parantaisi myös Suomen kykyä osallistua ja vaikuttaa kansainväliseen yhteistyöhön sekä hyödyntää meripolitiikan ja merialueiden kehittämiseen liittyviä rahoitusmahdollisuuksia.

Valtioneuvoston selonteko Itämeren haasteista ja Itämeri-politiikasta päivitetään. Tätä varten perustetaan työryhmä, joka myös kehittää ja koordinoi kansallista meripolitiikkaa.

5.6 Meriosaamisen ja yhteistyön kehittäminen

Tavoitetila

Merellisten elinkeinojen ja hallinnon edellyttämän korkeatasoisen osaamisen jatkuvuuden turvaaminen nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Uudenlaiset yksityisen ja julkisen sektorin kumppanuudet sekä vahventuva yhteistyö ja kansainvälinen toiminta edistävät merellisten liiketoimintojen kasvua sekä parantavat hallinnon ja tutkimuksen toiminnan vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta.

Suomessa on korkea asiantuntemusta mereen liittyvissä toiminnoissa, esimerkiksi arktisessa meriteknologiassa. Myös merellisiin luonnonvaroihin, meriluonnon monimuotoisuuteen ja meriympäristöihin liittyvä tutkimus on Suomessa korkealuokkaista samoin kuin monien viranomaistoimintojen osaamistaso ja yhteistyö. Lisäksi Suomella on yleisesti korkea tekninen osaaminen ja monialaisten haasteiden ratkaisukyky sekä hyvä kansainvälinen maine vesi- ja ympäristöalan osaajana.

Suomen meriklusteriin kuuluu noin 3000 yritystä, joiden merisektoriin liittyvien toimintojen yhteenlaskettu liikevaihto vuonna 2014 oli noin 12,7 miljardia euroa ja se työllistää suoraan noin 48 400 henkilöä². Suomen meriklusterissa on huomattava kasvupotentiaali ja se voisi olla nykyistä monipuolisempi sisältäen esimerkiksi meriympäristöön liittyvän asiantuntemuksen ja meritiedon hyödyntämisen.

Suomen vahva osaaminen eri merisektoreilla ja tutkimuksessa luo vahvan pohjan kansalliselle yritystoiminnalle ja sen kehittämiselle sekä kansainvälistymiselle. Pitkäaikainen menestyminen edellyttää kuitenkin osaamisen jatkuvaa kehittämistä ja siihen panostamista. Merellisten elinkeinojen ja hallinnon osaamistarpeet monipuolistuvat nopeasti muuttuvassa maailmassa ja erityisesti uudenlaiset liiketoiminta-alueet, liiketoimintamallit, digitalisaatio ja monimutkaistuvat viranomaistehtävät edellyttävät uudenlaista asiantuntemusta ja kansainvälisen yhteistyön kehittämistä.

Julkisen talouden sopeuttamistoimet kannustavat myös uudenlaisten yhteistyötapojen löytämiseen ja kehittämiseen yksityisen ja julkisen sektorin välillä, jolla voidaan nykyistä tehokkaammin edistää kestäviä liiketoimintoja ja parantaa hallinnon ja tutkimuksen vaikuttavuutta ja tiedon välitystä sekä mahdollistaa uusien

² Suomen meriklusteri kohti 2020-lukua, Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu, Yritykset 32/2016

innovaatioiden syntymistä. Kehittynyt yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyö edistää myös yritysten kansainvälistymistä ja hallinnon kansainvälistä vaikuttamista.

Merellisten elinkeinojen ja julkisen sektorin tulevaisuuden osaamistarpeiden varmistamiseksi on tarpeen panostaa yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyön kehittämiseen, koulutusorganisaatioiden verkostoitumiseen sekä toimialan kansainvälisen yhteistyön kehittämiseen. Myös erilaisten oppimis- ja kokeiluympäristöjen suunnittelua ja kehittämistä sekä demonstraatiohankkeita voidaan edistää tämän rahoituksen avulla. Laajempien koulutushankkeiden ja infrastruktuurihankkeiden toteuttaminen edellyttää kuitenkin muiden rahoitusvälineiden hyödyntämistä.

6. Rahoituksen vaikuttavuuden arviointi

Meripolitiikan rahoituksen tavoitteena on parantaa eri viranomaissektoreiden välistä yhteistyötä ja hallinnon toiminnan vaikuttavuutta sekä tuottaa lisäarvoa ja pitkäkestoisia hyötyjä merellisten elinkeinojen kehittymiselle ja meren tilan parantamiselle.

Yksi keskeisiä periaatteita Euroopan meri- ja kalatalousrahaston Suomen toimintaohjelman strategiassa, johon meripolitiikan rahoitus sisältyy, on jatkuvan arvioinnin ja ennakkoinnin soveltaminen ohjelman toimeenpanoon. Jatkuvasta arvioinnista vastaa Luonnonvarakeskus, joka meripolitiikan osalta hankkii tarvittaessa ulkopuolista asiantuntemusta.

Rahaston meripolitiikan toimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan omana osana ohjelman jatkuvaa seuranta. Ohjausryhmä voi arvioinnin pohjalta muuttaa varojen käytön painotuksia ja siten parantaa rahoituksen vaikuttavuutta. Alkuvaiheessa arviointi rajataan koskemaan ohjelmasta rahoitettujen toimenpiteiden vaikuttavuutta. Ohjausryhmä voi myöhemmässä vaiheessa laajentaa arvioinnin kattamaan kansallisen meripolitiikan vaikuttavuutta ja seurata teema-alueille asetettujen tavoitteiden ja tavoitetilojen toteutumista.

EMKR ohjausryhmän puheenjohtaja, sihteerit ja jäsenet

Puheenjohtaja

EU-erityisasiantuntija Toivo Hurme, valtioneuvoston kanslia 30.11.2015 saakka
EU-erityisasiantuntija Jussi Soramäki, valtioneuvoston kanslia 1.12.2015 alkaen

Varapuheenjohtaja

EU-erityisasiantuntija Jussi Soramäki, valtioneuvoston kanslia 30.11.2015 saakka

Jäsenet

Ylitarkastaja Iida Huhtanen, liikenne- ja viestintäministeriö
Neuvotteleva virkamies Marikki Järvinen, työ- ja elinkeinoministeriö
Ympäristöneuvos Maria Laamanen, ympäristöministeriö
Kalatalousneuvos Risto Lampinen, maa- ja metsätalousministeriö
Neuvotteleva virkamies Lauri Taro, valtiovarainministeriö 14.1.2016 saakka
Neuvotteleva virkamies Armi Liinamaa, valtiovarainministeriö 15.1.2016 alkaen
Itämeri-suurlähettiläs Erja Tikka, ulkoasiainministeriö
EU-erityisasiantuntija Hannele Timonen, valtioneuvoston kanslia
Apulaisosastopäällikkö Marko Tuominen, sisäministeriö
Erityisasiantuntija Mika Varvikko, puolustusministeriö

Sihteeristö

Erikoissuunnittelija Jan Ekebom, Metsähallitus
Erityisasiantuntija Timo Halonen, maa- ja metsätalousministeriö
Rajaturvallisuusasiantuntija Jani Järäinen, sisäministeriö 18.8.2016 saakka
Rajaturvallisuusasiantuntija Tomi Kivenjuuri, sisäministeriö 19.8.2016 alkaen
Kalastusbiologi Mikko Koivurinta, Varsinais-Suomen ELY-keskus

Lyhenteiden selitteet

Taulukko: monivuotisessa käyttösuunnitelmassa käytetyt lyhenteet ja niiden selitteet. Taulukon linkeistä on mahdollista päästä useaan rahoitusohjelmaan jotka liittyvät meripolitiikkaan tai sen osien toteutukseen.

LYHENNE	SELITE/MERKITYS
BaltCF	Baltic Conservation Foundation. Yksityinen säätiö joka rahoittaa meri- ja rannikkoympäristön ja luonnonsuojelun hankkeita. Perustettu kompensointivaroin jotka North-Stream kaasuputkiyhtiö maksoi vuonna 2011. www.baltcf.org
BONUS / BONUS EEIG	Yhteinen Itämeren tutkimusohjelma (2010-2017), perustuu TFEU artikl. 185 sekä Päätökseen No. 862/2010/EU (www.bonusportal.org). BONUS EEIG = Bonus European Economic Interest Grouping on rakenne jolla BONUS ohjelmaa toteutetaan
CBC (ENI-CBC)	Rahoitusohjelma (2014-2020) jolla tuetaan rajat ylittävää yhteistyötä EU:n ulkorajoilla. Suomi osallistuu kolmen ENI CBC ohjelman valmisteluun ja toteutukseen (Kolarctic (FI, SE, NO, RU), Karelia (FI, RU), Kaakkois-Suomi (FI, RU). CBC = Cross-border cooperation
CISE	Common Information Sharing Environment. EU:n yhdenmetyt meripolitiikan (IMP) määrittämän kehityskokonaisuuden (maritime surveillance) perusteella vuonna 2009 käynnistetty kehityskokonaisuus, jonka tavoitteena on rakentaa merialueiden valvontatyötä tukeva yhteinen tiedonvaihtoympäristö. Viimeisimpänä vaiheena kehitystyössä on vuonna 2015 käynnistynyt EUCISE2020-esioperatiivinen validointihanke osana HORIZON 2020 tutkimuskokonaisuutta.
EAKR	Euroopan Alueellinen Kehittämisrahasto
EAY	Euroopan alueellinen yhteistyö. Itämeren alueella on seuraavat ohjelmat - Interregnord: www.interregnord.com/fi - Botnia-Atlantica: www.botnia-atlantica.eu/home-fi/ - Central Baltic: http://centralbaltic.eu/ - Interreg Baltic (BSR): www.interreg-baltic.eu/home.html
EEA	European Environment Agency (= Euroopan ympäristökeskus)
ELY-keskukset	Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. https://www.ely-keskus.fi
EMKR	Euroopan meri- ja kalatalousrahasto
EMKR MP (FIN)	Euroopan meri- ja kalatalousrahaston yhdenmetyt meripolitiikan Suomeen kohdistuva rahoitus
EMKR OHRY	Euroopan meri- ja kalatalousrahaston ohjausryhmä, Meripolitiikan rahoituksen ohjausryhmä
EMODnet	European Marine Observation and Data Network. yli 100 organisaation yhteisö joka kerää- ja julkaisee meritietoa. Nyt käynnissä toinen vaihe jonka mukaan EMODnet on ”valmis” 2020. www.emodnet.eu
ENI-CBC	Kts. CBC
ENPI	Euroopan naapurisuuden ja kumppanuuden rahoitusohjelma (2007 – 2013), jolla rahoitettiin ulkosuhdeohjelmia EU-maan ja EU:n ulkopuolisen maan välillä. Nykyisin CBC.
ESR	Euroopan Sosiaalirahasto
ETA	Euroopan Talousalue www.europarl.europa.eu

FINPRO	Maailmanlaajuinen asiantuntija ja palveluorganisaatio joka nopeuttaa suomalaisten yritysten kansainvälistymistä ja vähentää siihen liittyviä riskejä www.finpro.fi , www.exportfinland.fi
GTK	Geologian tutkimuskeskus. www.gtk.fi
HELCOM	Helsinki Commission eli Itämeren merellisen ympäristön suojelukomissio. www.helcom.fi
HERTTA	Suomalainen ympäristötiedon hallintajärjestelmä joka koostuu hydrologian ja vesienkäytön tietojärjestelmästä, järvirekisteristä, pintavesien tietojärjestelmästä, pohjavesitietojärjestelmästä, eliölajit tietojärjestelmästä, ilmanpäästötietojärjestelmästä, elinympäristön seurannan tietojärjestelmästä, kaavoituksen seurantajärjestelmästä, asemakaavan seurantalomakkeesta ja karttapalvelusta. Järjestelmä on vapaa. www.fi.m.wikipedia.org ,
HORIZON 2020	Fi: Horisontti 2020, EU:n tutkimusohjelma, yht. 80 Miljardia €, ulottuu vuoteen 2020. www.https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/what-horizon-2020
HYRRÄ järjestelmä	MAVI:n maaseudun tukien sähköinen hakujärjestelmä www.mavi.fi/fi/oppaat-ja-lomakkeet/Sivut/hyrra.aspx
INSPIRE Direktiivi	EU Direktiivi: The Infrastructure for Spatial Information in Europe. Direktiivi pyrkii luomaan spatiaalisen tiedon infrastruktuurin Eurooppaan. www.inspire.ec.europa.eu
INTERREG	EU:n Rakennerahastojen Euroopan alueen Itämeren alueen yhteistyöohjelmat. Alueelliset ohjelmat ovat: www.interregnord.com/fi/ www.botnia-atlantica.eu/home-fi/ www.centralbaltic.eu/ www.interreg-baltic.eu/home.html
KEHA	Valtakunnallinen, maantieteellisesti hajautetulla toimintamallilla ja verkostomaisesti toimiva ELY-keskusten sekä TE –toimistojen kehittämis- ja hallintopalveluja tuottava virasto. www.keha-keskus.fi
LIFE	Euroopan Unionin LIFE rahoitusohjelma 2014-2020, n. 3,4 Miljardia € ympäristöhankkeiden rahoitukseen, perustuu asetukseen EC No 1293/2013. www.ec.europa.eu/environment/life/funding/lifeplus.htm
LiVi	Liikennevirasto. www.liikennevirasto.fi
LUKE	Luonnonvarakeskus. www.luke.fi
MAVI	Maaseutuvirasto. www.mavi.fi
METO	Suomen merelliset viranomaistoimijat (RVL, LiVi, Trafi, Merivoimat).
MSD (MSFD)	Meristrategiadirektiivi (Eng.: Marine Strategy Framework Directive). Direktiivin tavoitteena on meriympäristön hyvä tila vuoteen 2020 ja se on myös EU:n Yhdenmukaisen meripolitiikan ympäristöpilari. Kolmiosainen merenhoitosuunnitelman osat ovat: meren nykytilan ja hyvän tilan arvio sekä ympäristötavoitteiden ja indikaattoreiden asettaminen (VNP 2012), seurantaohjelma (VNP 2014) sekä Merenhoidon toimenpideohjelma (VNP 2015). Suomessa toimenpano nojautuu lakiin ja asetukseen (laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (272/2011) sekä, asetus merenhoidon järjestämisestä (25.8.2011/980).
Merenhoidon TPO	Merenhoidon toimenpideohjelma, on merenhoitosuunnitelman kolmas osa josta VNP 3.12.2015 (kts. MSD)
MSP	Maritime/Marine Spatial Planning = merialuesuunnittelu
OIVA	Ympäristö- ja paikkatietopalvelu asiantuntijoille.

	https://www2.ymparisto.fi/scripts/oiva.asp
RVL	Rajavartiolaitos, www.raja.fi
SA	Suomen Akatemia on Suomen opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaan kuuluva tutkimusrahoituksen ja tiedepolitiikan asiantuntijaorganisaatio. Vuonna 2015 rahoitus oli 405 Miljoonaa €. www.aka.fi
SITRA	Suomen itsenäisyyden juhlarahasto (v. 1990 Suomen itsenäisyyden juhlarahaston 1967 rahasto), eduskunnan valvoma, perust. 1967 Suomen Pankin yhteyteen. Edistää Suomen talouden määrällistä ja laadullista kasvua, vakaata ja tasapainoista kehitystä sekä kansainvälistä kilpailukykyä ja yhteistyötä. www.sitra.fi , https://fi.m.wikipedia.org/wiki/sitra_(rahasto)
SYKE	Suomen Ympäristökeskus. www.ymparisto.fi
TEKES	Innovaatorahoituskeskus TEKES (=Tekniikan Edistämiskeskus), on Suomen valtion virasto joka aktivoi ja rahoittaa yritysten, yliopistojen ja korkeakoulujen sekä tutkimusyksikköjen tutkimus ja –kehittämishankkeita. Perustettu v. 1983 (www.tekes.fi , https://fi.m.wikipedia.org/wiki/Tekes)
Trafi	Liikenteen turvallisuusvirasto www.trafi.fi
VAR-ELY	Varsinais-Suomen Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. http://www.ely-keskus.fi/web/ely/ely-varsinais-suomi
VASAB	Visions and strategies around the Baltic Sea. Itämeren maiden aluesuunnittelusta vastaavien ministereiden yhteistyöelin. www.vasab.org
VELMU	Vedenalaisen luonnon monimuotoisuuden inventointiohjelma. Kerää tietoa vedenalaisten luontotyyppien, lajien, ja niiden muodostamien yhteisöjen esiintymisestä Suomen merialueilla (ensimmäinen vaihe 2004-2015, toinen vaihe 2015-2025?). www.ymparisto.fi/velmu
WISE-MARINE	WISE = Water Information System for Europe. Toimii Euroopan vesitiedon välitysjärjestelmänä. WISE-Marine tarjoaa alustan EU:n jäsenmaiden EU raportoinnille sekä mahdollistaa kansalaisjärjestöjen, tutkijoiden ja yliopistojen ja kansalaisten tiedonsaannin. www.ec.europa.eu/environment/marine/interaction-wiht-other-policies/index_en.htm sekä www.water.europa.eu
MoMeVa	Merellisen monialaonnettomuuden varautumisen yhteistoimintasuunnitelman, www.raja.fi